

ODPUSTENIE

Afiémi – túžba byť ako Boh – všetko skomplikoval hriech – pohanská predstava o bohoch – premietnutá do túžob ľudí – kto nám to všetko dá? – zotročenie ľudí – nároky voči svetu – hnev – nemysliteľné odpustenie – všetko sa mení s Kristom – mechanizmus prepustenia na slobodu – príklady z Biblie – model zbožštenia

Ak chceme pochopiť, čím je vlastne „odpustenie“, musíme pochopiť dve veci: význam jeho gréckeho slova, ktoré znie *afiémi* – a potom samotný pôvod hnevu a neodpustenia.

Grécke slovo *afiémi*, ktoré Nový zákon používa na označenie odpustenia, znamená presne „prepustiť na slobodu“. Znamená to, že niekto, koho si k sebe nejakým spôsobom pripútavame, dostane od nás zrazu slobodu a stane sa voľným a slobodným. A tak ešte prv musíme pochopiť povahu a hlavne realnosť pút, ktorými si k sebe pútame iných ľudí a z ktorých pramení hnev, pomsta, nenávisť a ostatné zlo.

Na počiatku, ako takmer vo všetkom, je túžba človeka byť ako Boh. Netreba hádam pripomínať, že je to túžba úplne legitírna, túžba, ktorú do nás vložil Boh sám, ako o tom hovorí Katechizmus katolíckej cirkvi: „Človek ustanovený v stave svätosti bol určený na to, aby ho Boh úplne „zbožstvil“ v sláve.“ (KKC 398).

Všetko však skomplikoval hriech, ako o tom Katechizmus pokračuje: „Zvedený diablom chcel byť „ako Boh“, ale „bez Boha a [uprednostnený] pred Bohom, a nie podľa Boha.“ (KKC 398). Po rozchode človeka s Bohom ostala táto túžba aj naďalej v našom srdci, stále však nenaplnená. A tak sme začali my, ľudia, uvažovať o tom, ako ju naplniť. Ako sa stať podobnými Bohu.

Ako ale vyzerá naša predstava o bohoch? Čo podľa nás znamená „býť ako Boh“? Odpoveď nájdeme v pohanských náboženstvách, kde si ľudia sami povymýšľali bohov a bôžikov ako stelesnenie vlastných predstáv o tom, ako by vlastne také božské bytosti mali vyzeráť. Všetky tieto predstavy o bohoch, či už slovanské, grécke, severské, chaldejské, či egyptské, majú spoločné tieto základné rysy:

- **MOC** – bohovia sú mocní, vládnu smrteľníkom, vnucujú im svoju vôľu, ale nad nimi samými nikto iný nevládne.
- **SLÁVA** – sú uctievaní, oslavovaní, stavajú sa im chrámy a prinášajú obety. Ak smrteľníci zanedbávajú túto svoju povinnú službu bohom, beda smrteľníkom!
- **HOJNOSŤ** – nektár a ambrózia Olympanov, pivo, burácajúce ohne a pečienky Valhallčanov, k tomu bujaré hry, pitky, tanec a zábava, zlato, drahokamy, skvostné sídla a paláce – to sú príbytky a kratochvíle bohov.

Tu je odpoveď na otázku, čo znamená „býť ako Boh“: v predstavách ľudí, ktorí opustili Boha, to znamená mať moc, ovládať iných, ale sám nimi nebyť ovládaný a nemusieť nikoho poslúchať a nikomu sa podriaďovať. Znamená to mať úctu, uznanie a oslavovanie iných ľudí, ale sám nemusieť oslavovať iného, či skláňať sa pred niekým iným. A znamená

to byť bohatý, mať hojnosť zábavy, jedla, pitia, všetkého! Hlavná je ale moc a sláva. Ak bude treba, obetujeme hoci aj ten blahobyť, ak bude treba, staneme sa hoci aj askétami, ktorí týrajú svoje telo (dnes sa im hovorí: vrcholoví športovci ☺), len aby sme získali slávu, uznanie, pocit prevahy nad ostatnými smrteľníkmi, ovácie a prevolávanie zástupov...

Lenže – kto nám to všetko dá? Kto nás bude oslavovať? Kto nám bude mávať a uctievať nás? Kto sa bude pred nami skláňať a prijímať našu autoritu, našu moc a konať podľa našich rozkazov? Kto? Nie azda ľudia okolo nás? Veru, kto iný? Len oni, len ľudia, s ktorými žijeme, môžu naplniť túto našu túžbu!

V tej chvíli sa však z ľudí okolo nás začínajú stávať naši otroci. Od toho okamihu máme na týchto ľudí jasné nároky a máme voči nim jasné očakávania. Poniektorí (ktorí sme boli sformovaní kresťanstvom) sa akosi hanbíme otvorene vzniesť nárok na slávu a moc, preto to hovoríme zaobalenejšie, ale rovnako nástojčivo:

- Že vyžadujeme, aby sa k nám iní správali slušne, s rešpektom a s ÚCTOU, ktorá nám prináleží;
- Že vyžadujeme, aby ostatní rešpektovali našu AUTORITU, ktorú máme ako starší, ako rodičia, alebo z titulu funkcie, postavenia, že chceme, aby sa správali podľa našich noriem a podľa našich predstáv a názorov (napríklad aj v tom, aké správanie je prístojné a aké nie a pod.) ...
- A že za všetko vyžadujeme dobre ZAPLATENÉ, pretože chceme žiť v blahobyte Olympanov a ak už musíme robiť niečo tak ponižujúce, ako chodiť do zamestnania, tak potom aspoň nech nám za to dobre zaplatia!

Ak ľudia okolo nás tieto naše požiadavky nespĺnia – výsledkom je HNEV. Hneváme sa, pretože my sme mali z ich strany na niečo PRÁVO, právom sme to od nich OČAKÁVALI – a oni nám to nedali! Máme právo byť našťvaní. Hneváme sa. Zúrime. Naplnia nás nepriateľstvo a nenávisť. Veď niekto zaútočil priamo na našu najvnútornejšiu a najhlbšiu túžbu: byť ako Boh!

Odpustenie v takejto situácii je v podstate nemožné. Podľa Biblie totiž „odpustiť“ znamená „prepustiť druhého na slobodu“ – a to znamená zrieknuť sa našich nárokov a očakávaní voči nim! To sa ale nedá! Odpustiť v takejto situácii – to je to isté, ako zrieknuť sa nároku na uznanie, úctu, autoritu, rešpekt, zrieknuť sa nárokov na pohodlie, na „život na úrovni“ – a to nejde! Ak toto obetujeme, ak sa tohto zriekneme, tak *kvôli čomu* by sme ešte potom mali žiť?

Situácia sa mení až s obnovení jednoty s Bohom. Nie nadar-

mo vraví Ježiš: „...*bezo mňa nemôžete nič urobiť.*“ (Jn 15,5). Jednota s Ježišom nám totiž znova otvára cestu zbožštenia sa „riadnou cestou“: čiže skutočne, nielen zdanlivo, v skutočnom Bohu. Znova tak, ako vraví Katechizmus: „*Kedže jednorodenný Boží Syn chcel, aby sme mali účasť na jeho božstve, prijal našu prirodzenosť, stal sa človekom, aby ľudí urobil bohmi.*“ (KKC 460). A teraz prichádza to najúžasnejšie:

- Pretože moju túžbu „byť ako Boha“ teraz naplňa Boh samotný, znamená to, že ostatných ľudí už na naplnenie tejto túžby nepotrebujem. Pravdu povediac, sú pre môj život ZBYTOČNÍ... Fakt ich nepotrebujem!

- Pretože ich nepotrebujem, môžem ich konečne PREPUSŤIŤ NA SLOBODU. Môžem im povedať: „Nemám voči Vám žiadne nároky. Nič od Vás nechcem. Nič od Vás neočakávam. Ste slobodní! Buďte takí, akí ste. Prijímam Vás a akceptujem Vás takých, akí ste!“ Presne toto je ono biblické *afiémi*, prepustenie na slobodu. Tu to ale nekončí.

- V Kristovi sme totiž spoznali, že Boh – to je viac, než len pivo a zápasenie v dvoranách Valhally, či záletníctvo, nektár, ambrózia a Charitky na vrcholku Olympu. Boh – to je láska. Boží život je láska. Byť ako Boh znamená milovať ako Boh.

- Preto dokážeme voči ľuďom okolo nás zaujať asi takýto postoj: „Nepotrebujem ťa. Si pre mňa zbytočný. Ale záleží mi na tebe. Jednoducho ťa milujem. Milujem ťa takého, aký si. Nie pre to, že si mi sympatický. Ani nie preto, že mi za to niečo dáš. Jednoducho som sa tak rozhodol. Milujem ťa. Darujem sa ti. Zadarmo, bez nárokov, bez ohľadu na to, či mi za to budeš vďačný, alebo nie, bez ohľadu na to, či budeš dobrý, alebo zlý, pekný, alebo škaredý, či ma budeš milovať, alebo nenávidieť.“ Presne takto miluje Boh. Podmienkou tejto lásky je odpustenie – a to je možné len vtedy, keď sme v Bohu a Boh je v nás.

Všimnime si to v Biblii! Ohľadom odpustenia napríklad je výrečný Ježišov postoj, keď hovorí učeníkom:

„³² *Hľa, prichádza hodina, ba už prišla, keď sa rozprchnete, každý svojou stranou, a mňa necháte samého. Ale nie som sám, lebo Otec je so mnou.* ³³ *Toto som vám povedal, aby ste vo mne mali pokoj. Vo svete máte súženie, ale dúfajte, ja som premohol svet!*“ (Jn 16,23n). Všimnime si dobre, čo Ježiš hovorí:

- VY ma opustíte, zradíte, zanecháte.

- JA Vám to ale nemám za zlé. Je so mnou Otec a to mi stačí. Nepotrebujem, aby ste boli so mnou. Preto sa na vás nehnevám. Ste slobodní. Nemám voči vám nároky!

- PRETO VO MNE MÁTE POKOJ a mier. Ja vám odpúšťam – prepúšťam vás na slobodu – a preto niet medzi nami horkos-

ti ani nepriateľstva. Je medzi nami pokoj a mier.

Podobná téma zaznieva aj na inom mieste Bible:

„⁴⁴ *Ale ja vám hovorím: Milujte svojich nepriateľov a modlite sa za tých, čo vás prenasledujú,* ⁴⁵ *aby ste boli synmi svojho Otca, ktorý je na nebesiach. Ved' on dáva slnku vychádzať nad zlých i dobrých a posiela dážď na spravodlivých i nespravodlivých.* ⁴⁶ *Lebo ak milujete tých, ktorí vás milujú, akú odmenu môžete čakať? Vari to nerobia aj mýtnici?* ⁴⁷ *A ak pozdravujete iba svojich bratov, čo zvláštne robíte? Nerobia to aj pohania?* ⁴⁸ *Vy teda buďte dokonalí, ako je dokonalý váš nebeský Otec.*“ (Mt 5,44 – 48) a „⁷ *Ale vám, ktorí ma počúvate, hovorím: Milujte svojich nepriateľov, robte dobre tým, čo vás nenávidia,* ²⁸ *žehnajte tým, čo vás preklínajú, a modlite sa za tých, čo vás potupujú!* ²⁹ *Tomu, kto ťa udrie po líci, nadstav aj druhé. A tomu, kto ti berie plášť, neodopri ani šaty.* ³⁰ *Každému, kto ťa prosí, daj a ak ti niekto niečo vezme, nežiadaj to naspäť.* ³¹ *Ako chcete, aby ľudia robili vám, tak robte aj vy im!* ³² *Ak milujete tých, ktorí vás milujú, akúže máte zásluhu? Ved' aj hriešnici milujú tých, čo ich milujú.* ³³ *Ak robíte dobre tým, čo vám dobre robia, akúže máte zásluhu? Ved' to isté robia aj hriešnici.* ³⁴ *A ak požičiavate tým, od ktorých to dúfate dostať naspäť, akúže máte zásluhu? Ved' aj hriešnici požičiavajú hriešnikom, aby dostali naspäť to isté.* ³⁵ *Ale milujte svojich nepriateľov, dobre robte, požičiavajte a nič za to nečakajte! Tak bude vaša odmena veľká a budete synmi Najvyššieho, lebo on je dobrý aj k nevďačným a zlým.* ³⁶ *Buďte milosrdní, ako je milosrdný váš Otec!*“ (Lk 6,27–36). Na oboch miestach hovorí Ježiš o Božom pojatí lásky, rodiacej sa z odpustenia:

- VY mi ubližujete, nenávidíte ma, ste zlí a ničíte moje dielo.

- JA vás ale napriek tomu prijímam a milujem takých, akí ste. Nemám voči vám nároky, nevyžadujem, aby ste ma najprv aj vy milovali, aby ste najprv boli voči mne dobrí, milí, slušní, úctiví a podľa mojich predstáv. Odpúšťam vám, prepúšťam vás na slobodu, nič si na vás nenárokujem, ani nevynucujem. Nepotrebujem vás ani vaše priateľstvo.

- MILUJEM VÁS TAKÝCH, AKÍ STE! Bez nárokov, bez očakávaní. Len tak, zadarmo.

Ak zbožštenie znamená „byť ako Boh“ – potom kľúčom k nemu je práve táto láska: „MILOVAT AKO BOH!“ Bez odpustenia však nie je táto láska možná. A bez Ježiša a spočinutia v Ňom je aj samo odpustenie nemožné. Preto má pravdu Ježiš, keď hovorí: „*Ja som cesta, pravda a život. Nik nepríde k Otcovi, iba cezo mňa.*“ (Jn 14,6).

Váš Inky